

Välens naturreservat

Ekonomiska medel för skötsel och naturvård

Ellen Ingolf – naturförvaltare, utemiljöer och stadsliv

1992–2023

Västra Frölunda Naturvårdsförening (VFNF) har betesdjur på strandängen i Välen, som en del av restaureringen av strandängen inledningsvis. VFNF har ett arrendeavtal med fastighetskontoret som förvaltar marken. Då strandängen inte har betats på många år var den igenvuxen, så djuren gick där året om för att vintertid äta sly och vass.

2001–2002

Park- och naturförvaltningen (PoNF) tar över markförvaltaransvaret och arrendeavtalet.

2003

Ett avtal tecknas mellan VFNF och stadsdelsförvaltningen Tynnered om skötsel av betesdjuren. Skötseln utförs som en arbetsmarknadsåtgärd i stadsdelsförvaltningens regi, och stadsdelsförvaltningen fakturerar PoNF för skötseln. Sådana upplägg är inte längre möjliga då reglerna för rehabilitering av personer i arbetsmarknadsåtgärder har ändrats.

2013

Välens naturreservat bildas, vilket preciserar skötseln och ger området långsiktigt skydd från exploatering. I skötselplanen för reservatet beskrivs hur det skall skötas syftesenligt; syftet med reservatet är att bevara och utveckla ett tätortsnära, välbesökt och värdefullt natur- och rekreationsområde. Ett av flera prioriterade värden är de betade strandängarna. Strandängar är ovanliga i Göteborg som har mycket hållmark längs kusten, och det är därför en viktig naturtyp för kommunen att förvalta.

2003–2023

PoNF och senare Stadsmiljöförvaltningen finansierar skötsel och utfodring av betesdjuren i olika omfattning. Under åren 2014–2022 uppgick förvaltningens kostnad för skötseln till cirka 900 000 kr/år. Detta är kostnader som normalt åligger arrendatorn. Avsatt årlig budget för skötsel och utveckling av reservatet är 500 000–700 000, och går alltså i sin helhet till skötsel av VFNF:s betesdjur.

2020–2021

PoNF **utreder villkoren för arrendet och lämpligheten i att förvaltningen finansierar** skötsel och tillsyn samt foder åt VFNF:s betesdjur. PoNF bedömer sammanfattningsvis att det **saknas naturvårdsskäl** att ha betesdjur på marken året runt, då restaureringen av strandängarna är avslutad sedan länge.

Säsongsbete (endast under sommarhalvåret) gynnar gräs och örter, vilket **leder till ökad biologisk mångfald** – både av floran samt insekts- och fågellivet.

PoNF bedömer det därför **angeläget att övergå till säsongsbete**

PoNF bedömer vidare att **finansieringen av skötsel och foder åt VFNF:s betesdjur bör upphöra för att uppnå likabehandling i enlighet med kommunallagen**. Hela **budgeten för skötsel och utveckling av naturreservatet** – för såväl naturvård som friluftsliv – **går idag till skötsel av VFNF:s betesdjur**.

Mars 2021

PoNF **begär villkorsändring** av gällande arrendeavtal med VFNF. Ändringen avser **säsongsbete istället för året runt-bete**. Innan begäran informeras park- och naturnämnden, och jurist på fastighetskontoret konsulteras.

VFNF gör ett upprop på Facebook och får där fler än 1000 stödjande. Utifrån detta **vill politiken att man söker alternativa lösningar** till villkorsändringen.

Två ytterligare alternativ tas fram och dialog förs med föreningen under hela året.

Efter **grundlig genomlysning av de olika alternativen, samt dialog med jurist** både på PoNF och stadsledningskontoret, står det klart att det **inte är möjligt** – vare sig att fortsätta som tidigare eller med något av de alternativ som tillkommit – då samtliga **innebär otillåtet stöd till enskild**.

Det återstår alltså att **gå vidare med villkorsändringen**.

Januari 2022

Baserat på PoNF:s tjänsteutlåtande *Arrendeavtal gällande bete i Välens naturreservat* (dnr 0965/21) beslutade **park- och naturnämnden** (2022-01-24 § 18) att:

1. Park- och naturnämnden antecknar informationen till protokollet.
2. **Park- och naturnämnden hemställer till kommunstyrelsen att behandla en Stadengemensam lösning kring korna i Välens naturreservat.**

Kommunstyrelsen gav därefter stadsledningskontoret i uppdrag att utreda möjliga lösningar för fortsatt bete för korna i Välens naturreservat,
i första hand under hela året och i andra hand under delar av året (2022-01-26 § 66).

Juni–september 2022

Baserat på stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och yrkande från D, S, V och MP beslutade **kommunstyrelsen** (2022-06-15 § 536) och därefter **kommunfullmäktige** (2022- 09-15 § 17) att:

1. **Gällande avtal** med VFNF **förlängs till den 1 oktober 2023.**
2. **Ersättning för djurhållning fortsätter att utgå** till VFNF enligt gängse praxis **till den 1 oktober 2023.**
3. **Nämnden med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till mark får hantera frågan i framtiden och hantera kostnaden för betesdrift för Vålens naturreservat**, under vilka förhållanden detta kan ske och i övrigt vilka åtgärder som skall genomföras för att uppfylla målsättningen med reservatets bevarandemål.
Inriktningen skall vara att i första hand kunna erbjuda VFNF fortsatt stöd.

November 2022

Baserat på PoNF:s tjänsteutlåtande *Hantering av kommunfullmäktiges beslut angående "Redovisning av uppdrag att utreda möjliga lösningar för fortsatt bete för korna i Vålens naturreservat"* (dnr 0358/21) beslutade **park- och naturnämnden** (2022-11-14 § 185) att:

- 1. Park- och naturnämnden förlänger arrendeavtalet** med Västra Frölunda naturvårdsförening **till och med den 1 oktober 2023.**
- 2. Park- och naturnämnden finansierar skötseln av betesdriften**, som en övergångslösning, **till och med den 1 oktober 2023.**
- 3. Park- och naturnämnden bedömer för den framtida inriktningen att finansiering i nuvarande form inte är möjlig utifrån gällande lag, och att det krävs en övergång till säsongsbete för att uppnå reservatets bevarandemål.**

- **VFNF skriver på villkorsändringen 2022-12-28 (pon2022048) vilken gäller till och med 2023-10-01.**
- **VFNF inkommer med uppsägning av ovannämnda avtal 2023-01-23 med avslut 2023-10-01.**
- VFNF kommer att avveckla sin verksamhet avseende betesdjuren.
- **Skötselavtal tecknas med VFNF** för att möjliggöra föreningens fortsatta engagemang i området, bland annat genom skötsel av ängsyta.
- Stadsmiljönämnden arbetar nu för att hitta en ny arrendator för betet i Välen.
Avtal skall tecknas för säsongsbete (endast sommarhalvåret) och arrendatorn kommer att behandlas som övriga arrendatorer i Staden – det vill säga att arrendatorn står för alla kostnader kopplade till djuren och betesdriften.

Kontakt

Ellen Ingolf

ellen.ingolf@stadsmiljo.goteborg.se

Göteborgs Stad, stadsmiljöförvaltningen